

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Diószeghy Miklós*
Cím: *Vagonban töltöttem a karácsony estjét*

Forrás:

Új Nemzedék

Bp.
(Hely)

1920 XII 28
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

398.332.41

Hely

Idő

"1920"

Szám

Vagonban töltöttem a karácsony estjét

Egy vagonban volt csak karácsonyfa — 11 gyerek kapott ajándékot

— Az Új Nemzedék tudósítójától —

Karácsony estét azok között töltöttem, kiknek e kegyetlen város nem tudott meleg hajlékot adni. Felkerestem a szürke, ablak nélküli, esőtől ázott teherkocsikat, a vasúti sinen vég nélkül sorakozó vagonokat, melyek a város szélére kidobva vesztegelnek a ködbe vesző, rideg szántóföldek mentén.

Sírtak karácsony este a vagonban a magyarok. Az ünnepi este nem tudott derűt lopni a menekült székely szívébe. A vagon zöld karácsonyfája ép olyan árva és szegényes volt, mint azok, akik könnyező szemmel körje gyűltek.

Elfelejtette az idén az angyal a székely kiségyeket. A hintalovat, az aranyhajú babát, a kéépitőszekrényt, a színes meséskönyvet valahová másfelé vitte. Neki nem jutott semmi sem belőle. Nem süttöttek fehér, mazsolás kalácsot, finom ünnepi sütemény sem került az asztalra. A kisgyereket megcsókolták, arcoeszkaját meg-simogatták. Ez volt az idén Jézuska ajándéka.

Harminc vagonba mentem be karácsonykor. Harminc vagon közül csupán egyetlenben találtam karácsonyfát: kis asztalkára helyezett törpe zöld ágat, mely nem volt sokkal nagyobb, mint egy cserép virág. Rajta három fehér fagygyugyertya, két piros papírszalag és 12 darab szaloncukor. Más semmi. B. Z. postatízt lakik a vagonban két lányával és Imre nevű nyolcéves fiával. A kicsiket átvisszik a szomszédos vagonba, hogy ott várakozzanak, amíg meggyújtják a fáska gyertyáit. Amikor visszajönnek, tág szemmel nézik a fát, a rajta levő pár darabka cukrot. Imre arca eleinte mosolygós, de egyszerre csak hirtelen elkomolyodik és csodálkozva szólal meg:

— Apám, tavaly ilyenkor olyan magas karácsonyfát hozott az angyal, hogy a teteje a mennyezetet is elérte. Miért hozott most ilyen kicsit?

Imre mamája a kitörni készülő sirástól alig tudja megmagyarázni Imrének, hogy a

kiesi karácsonyfa sokkal szebb, mint a nagy, nem szabad ezért haragudni a Jézuska. A gyerekek már nem törődnek a könnyes arcú szülőkkel, vidáman nyulnak az édességek után. Néhány olesó szaloncukor és ők boldogok.

Ellenben a többi vagonban nem volt karácsonyfa, sem ajándék és elmaradt az ünnepi vacsora is.

— Kis vaskályhánk van, — beszél az egyik asszony — nem lehet rajta rendszeren főzni. Felmelegítjük a déli ételt. Otthon tavaly karácsonykor három napig süttünk főztünk, most örülünk, ha jóllakunk.

Megkérdezem a gyerekeket, hogy ki mit kapott ajándékba. A kisebbek értelmetlenül bámulnak rám. Nem értik, miért kell nekik most ajándékot kapniuk. A nagyobbak pedig dicsőítő hangon emlegetik a tavalyi Jézuska jó szívét, ki sok mindent hozott. Nem mint a mostani.

Sok-sok gyerekkel beszéltem, megkérdeztem vagy hatvanat. Az angyal 11 fiú és leánykáról emlékezett meg. S. Laci képekönyvet, S. Lili keket, G. Janika egy pár cipőt, K. Pista keréken mozgó fémhártyát, S. Ernő keket, D. Laci keztyűt, K. Lili percelőbabát, F. István Mackó ur kalandjait, V. Erzsike zöld sapkát és végül J. Lajoska és Ilika kapott egy-egy darab fehér mákos kalácsot.

Az Új Nemzedék szerkesztősége elhatározta, hogy valamelyik vagonlakó tisztviselő család gyermekeinek, kik sehonnan sem kaptak semmit, karácsony estjére ajándékot küld. S. F. hidalmasi nívatalnok vagonjába került a fátok be, hol egy szőke ötéves kislány és egy hétféves fúcska üldögélt a földre terített pokrócon. Több, mint egy éve laknak a vagonban. Bánatosan emlékeznek meg a régi karácsonyok bőségéről, halk panaszkodással mutatnak a két gyerekre, kik előtt a karácsony este sem jelent többet, mint egy hétköznapi este.

— Tudjátok, hogy ma karácsony van! — kérdem tőlük.

fiu. A karácsony — felelé a kis

Az angyal azonban nem árad ki a derűs hangulata az ünnepnek, hiszen semmi rendkívülit nem láthattak, mint a városi gazdag gyerekek, kiknek a dus vacsora és a roskadásig megrakott zöld fa ékesen beszél a karácsonyesti boldogságról. A vagonban ez az este is olyan, mint a többi. Csak a bánat több. Ezt pedig megszokták.

— Nesztek, a Jézuska ajándékot küldött nektek, ez a tiétek — nyujtom feléjük a magammal hozott csomagokat.

A gyerekek izgatottan nyulnak utána, möhön bontják ki a színes papírból a süteményt, esekoládét, mind a két kezük tele van cuni-val, kacagva néznek apjukra, anyjukra. Tudják már, mi a karácsony.

Pár ajándékkal felgyújtottuk az öröm tüzet ebben az egy vagonban, de a többi gyereki Istenem, ki gondol ezekre? Soha nem felejttem el e sápadt hétköznapi, kopott ruhájú kis fiukat, lánykákat, kik a butorral, ládával agyonzsúfolt vagonban közönyös arccal üldögéltek, mert nem sugározhatta be lelküket a szeretet estjeje.

Az egyik vagonból régi székely dal ének-lése hallatszik. Kis gyerekek üde csengésű dalolásába fáradtan szövődik bele az idősebbik dudolása:

Csörgedeznek a patakok,
Elhulltak a szép magyarok
Magyarország igaz testvér,
Huzza őt Erdélyhez a vér.

A hideg téli szél talán felkapja a hangok foszlányát és továbbviszi messze a csiki hegyek közé, a kolozsvári házakba, fehér székely kúriákba...

Az ének befejezése után tovább akarok menni, amikor az egyik vasúti őr hozzám jó és figyelmeztet, hogy menjek vele, mert tőlünk öt-hatszáz lépésnyire valami fűcsa, különös dolog történik. Sokáig botorkáltunk a kacskaringós sínek között és egyszerre csak öt külön-álló vagon körvonala bontakozik ki a ködös félhomályban. A fekete teherkocsiktól pár lépésre magános eleven fenyőfa áll a földben.

Körülötte emberek szorgoskodnak és vastag fehér gyertyákat aggatnak az eleven fenyőfa szétmeredő ágaira.

A kopasz, disztelen fenyőfán meggyújtják a gyertyákat s asszonyok, gyerekek, férfiak állják körül: *a várostól messzire taszított öt vagon lakói.* A sötétben lobogó gyertyák megvilágítják a fájdalmas égésű, fekete szemeket. A fekete szemeket, melyekben álmodozás csillog távoli székely faluról, nyugalmas meleg hajlékról. És ott a fájo szemrehányás is az arcukon e nagy város ellen, hol árván, idegenül bolyonganak.

A legidősebbik leveszi a kalapját és kint a szabad ég alatt imádságot mond, majd zsoltárba kezd: *Te benned bízunk ciejétől fogva.*

A többiek levett kalappal vele együtt imádkoztak és énekelték a zsoltárt. Az elhagyott magános fenyő körül áll Erdély.

Szebb karácsonyfát még soha nem láttam.

Diószeghy Miklós.